Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reduktion af metanemissioner i energisektoren og om ændring af forordning (EU) 2019/942

(COM(2021) 805 final/2 — 2021/0423 (COD))

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for vedvarende gas, naturgas og brint

(COM(2021) 804 final — 2021/0424 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for de indre markeder for vedvarende gas, naturgas og brint

(COM(2021) 803 final — 2021/0425 (COD))

(2022/C 323/17)

Ordfører: **Udo HEMMERLING**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 17.2.2022 og 7.3.2022
	Rådet for Den Europæiske Union, 23.2.2022 og 3.3.2022
Retsgrundlag	Artikel 114, stk. 1, artikel 194, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	2.5.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	19.5.2022
Plenarforsamling nr.	569
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	184/2/2

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Efter Ruslands invasion af Ukraine og de efterfølgende sanktioner mod Rusland og Belarus har EU travlt med at tilpasse sin energipolitik, især hvad angår naturgas. Kommissionen fremlagde meddelelsen »REPowerEU« om at blive uafhængig af russiske fossile brændstoffer inden 2030, og de første store tiltag er allerede planlagt til 2022. EØSU støtter generelt denne udfordrende tilgang og anbefaler, at Kommissionen udarbejder et opdateret forslag til gasmarkedspakken, der afspejler den nye situation.

1.2. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har til hensigt at fremskynde omstillingen til vedvarende gasser, hvilket er presserende som følge af de fortsatte klimaændringer. Brugen af vedvarende gasser bør fokusere på sektorer, der er vanskelige at dekarbonisere, eller hvor der ikke allerede er adgang til alternative teknologiske løsninger, såsom direkte elektrificering af slutanvendelser.

1.3. I forslaget defineres gassystemet og brintsystemet som to særskilte systemer. De regler, der fastsættes i gaspakken, ville indebære meget forskellige krav. EØSU mener, at de forskellige og restriktive krav til de to systemer er uforholdsmæssige. De potentielle synergieffekter ved den fælles udvikling, drift og vedligeholdelse af de to systemer via fælles regulering bør realiseres.

1.4. EØSU mener, at vedvarende gasser bør være fuldt omsættelige i det indre marked. Der bør derfor fra starten indføres et ensartet EU-system for gaskvalitet og bæredygtighedsstandarder.

1.5. EØSU fremhæver den særlige rolle, som biomethan spiller for en øget forsyning med vedvarende gas, for den cirkulære økonomi og for regional merværdi. Biomethan ville også bidrage til et bæredygtigt landbrug ved at reducere drivhusgasemissionerne.

1.6. Fossile metanemissioner underrapporteres. EØSU er klar over, at de fleste metanlækager forekommer uden for EU, og at det derfor er nødvendigt at indføre en metanpræstationsnorm for import til EU i forordningen.

2. **Overblik over Kommissionens forslag**

2.1. Kommissionens tre forslag fra december 2021 indgår i Fit for 55-tilgangen til at fremskynde reduktionen af drivhusgasemissioner for at nå 2030-målet og sikre fremskridt på vejen mod klimaneutralitet senest i 2050. Formålet er at tilpasse EU's gasmarkedsregler til omstillingen til vedvarende og kulstoffattige gasser og udvide bestemmelserne til at omfatte EU-markedet for brint.

2.2. De lovgivningsmæssige rammer for et fælles gasmarked blev senest tilpasset væsentligt i 2009. Hidtil har det primære fokus været regulering af områder som effektivitet, handel, net, konkurrence og forbrugeroplysning. Disse rammer udvides nu betydeligt til at omfatte regler for omstillingen til vedvarende energikilder.

2.3. Vedvarende, kulstofnegative, kulstoffrie og/eller kulstoffattige gasser prioriteres på markedet.

2.4. Et indre marked og net for brint etableres og udvikles i tråd med reglerne for EU's gasmarked. Kommissionen foreslår imidlertid, at det eksisterende gasnet og det fremtidige brintnet ikke må drives af en enkelt operatør. Forslaget gælder, selv hvis en eksisterende gasnetoperatør også udvikler et brintnet (såkaldt horisontal adskillelse).

2.5. Derudover er der for første gang fremsat et forslag til forordning om reduktion af metanemissioner i gassektoren. Det skal omsætte målet i EU's metanstrategi om at overvåge og reducere energisektorens metanemissioner til specifikke regler.

3. **Behov for opdatering efter Ruslands militære aggression mod Ukraine**

3.1. Ruslands invasion af Ukraine er fortvivlende for Ukraines befolkning. Befolkningens civile og militære modstand skal støttes. Som følge af sanktionerne mod Rusland og Belarus bør EU's energipolitik revideres, især hvad angår import af naturgas fra Rusland.

3.2. I marts 2022 fremlagde Kommissionen en ny plan for at blive uafhængig af fossile brændstoffer fra Rusland senest i 2030 (»REPowerEU«). Det vil være en ekstrem stor udfordring for den europæiske økonomi og det europæiske samfund at reducere efterspørgslen efter russisk gas med to tredjedele inden årets udgang. I meddelelsen tager Kommissionen fat i mange nye prioriteter inden for energisikkerhed, gaslagring, energipriser og biomethan i forbindelse med gasmarkedspakken fra december 2021. Det bør drøftes at indføre et obligatorisk instrument, der kan øge brugen af vedvarende gas, herunder biomethan.

3.3. Med henblik på at opnå en sammenhængende gasmarkedspolitik anbefaler EØSU, at Kommissionen udarbejder et opdateret forslag til denne gasmarkedspakke. Dette bør omfatte et forslag om at fremskynde godkendelsesprocedurerne for gas- og brintinfrastruktur.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har til hensigt at fremskynde omstillingen til vedvarende gasser, hvilket er presserende som følge af de fortsatte klimaændringer. Gassektoren skal bidrage væsentligt til dekarboniseringen og sektorkoblingen som led i den europæiske grønne pagt. Kulstoffattige gasser er også nødvendige for denne omstilling, som

skal opfylde høje bæredygtighedskrav. Brugen af vedvarende gasser bør fokusere på sektorer, der er vanskelige at dekarbonisere, eller hvor der ikke allerede er adgang til alternative teknologiske løsninger, såsom direkte elektrificering af slutanvendelser.

4.2. EØSU er bevidst om EU's tilsagn om klimaneutralitet som fastsat i klimaloven. I lyset af dette tilsagn bør EU's politikker tage højde for de særlige fordele ved el- og gassystemer. Elnet kan transportere vedvarende sol- og vindenergi med begrænsede tab ved omdannelse. Gasnet kan bruge store lagerfaciliteter og sikre transport over store afstande. På gasmarkedet skal vedvarende og, i mindre omfang, kulstoffattige gasser prioriteres. Især brint bør være i fokus i sektorer, som er vanskelige at dekarbonisere, såsom stålsektoren, cementsektoren, den keramiske sektor og sektoren for transport over store afstande.

4.3. Eftersom CO_2 forbliver i atmosfæren i lang tid, skal der stilles garanti for det bindende mål for klimaneutralitet senest i 2050, der er fastsat i EU's klimalov. Der skal træffes yderligere foranstaltninger, hvis dette mål ikke nås i de kommende år, navnlig hvis det viser sig, at metanemissioner fra energisektoren har en større indvirkning på klimaet end anslået for nærværende.

4.4. Der er behov for effektive gasnet og -lagring, og i fremtiden brintnet og -lagerfaciliteter, eftersom de er et vigtigt element i en sikker og økonomisk overkommelig energiforsyning. De bør udvikles som et supplement til elsystemet. På den måde kan gas- og brintsektoren bidrage til at mindske afhængigheden af russiske fossile brændstoffer.

4.5. Fremskyndelse af omstillingen til vedvarende gasser kan bidrage til at diversificere gasforsyningen i EU. CO_2-priserne for fossile brændstoffer vil fremme omstillingen til vedvarende gasser.

4.6. Kommissionens forslag sigter mod at fremme og udvide markedsadgangen for vedvarende og kulstoffattige gasser, herunder brint, i det indre marked. EØSU mener, at denne tilgang er hensigtsmæssig. Men er den tilstrækkelig til at bidrage til et gennembrud for vedvarende gasser? EØSU foreslår derfor også, at det overvejes eksplicit at prioritere tilførslen af vedvarende gasser til nettene i lovgivningen. Tilsvarende regler, der prioriterer tilførsel, findes i visse medlemsstater for elsektoren og vil kunne fungere som en model for omstillingen.

4.7. EØSU mener, at den eksisterende gasinfrastruktur skal bruges og videreudvikles efter behov for at nå målet om klimaneutralitet. EØSU glæder sig over, at der navnlig sættes fokus på at etablere et brintmarked og -net. I den henseende sætter EØSU spørgsmålstegn ved behovet for en skarp adskillelse mellem naturgas- og brintnettene i tråd med konkurrencereglerne.

4.8. Forslaget definerer to særskilte systemer: et gassystem, som bør omstilles fra fossil til vedvarende gas, og et brintsystem. De regler, der fastsættes i gaspakken, ville indebære meget forskellige krav til de to systemer. Det ville være til hinder for tekniske og økonomiske synergieffekter mellem de to systemer. EØSU sætter spørgsmålstegn ved, om de forskellige og restriktive krav til de to systemer er nødvendige og står i rimeligt forhold til målet. De potentielle synergieffekter ved den fælles udvikling, drift og vedligeholdelse af de to systemer via fælles regulering bør realiseres. Der bør sikres reelle og praktisk gennemførlige muligheder for at sammenkoble adskilte lokale netsektioner.

4.9. Kommissionens forslag har til formål at fremme en hurtig markedsudvikling for såkaldt kulstoffattig brint samt for reelt vedvarende brint. Denne overordnede tilgang skal bidrage til en hurtig og konkurrencedygtig forøgelse af brint på markedet. Det er EØSU's holdning, at det skal sikres, at reelt vedvarende brint fortsat prioriteres højere end brint produceret ved hjælp af fossile brændstoffer.

4.10. Elektrolyse og damp-reforming er de mest velkendte og etablerede kemiske processer til fremstilling af brint. Der kan også bruges pyrolyse og biologiske processer (gæring) — samt biogent CO_2 fra forarbejdning af biogas. Afhængigt af processen kan forskellige energikilder eller råprodukter bruges til at producere vedvarende brint, herunder vedvarende elektricitet, vedvarende gas eller endda vedvarende biomasse. Etableringen af en brintøkonomi forventes derfor at føre til en blanding af teknologier og anlægsstørrelser. Udvinding af brint fra rummet er en anden mulighed, der bør anerkendes.

4.11. I princippet anbefaler EØSU et åbent marked i forbindelse med udviklingen af en brintøkonomi, hvor der tages særligt hensyn til små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det vil betyde, at vedvarende gas eller brint kan produceres lokalt af vedvarende elektricitet uden for nettet, biogene restprodukter og affald eller genanvendte materialer. Det kræver lige adgang til net og markeder. Der bør desuden rettes særlig opmærksomhed mod mindre operatører og nye markedsaktører (herunder energifællesskaber), der fremstiller vedvarende gasser, f.eks. biomethan. Små og nye aktører på gasmarkedet har brug for særlig støtte, fordi de er nødt til at foretage store investeringer med relativt lav rentabilitet. Som minimum bør disse operatører have garanteret adgang til distributionsnet.

4.12. EØSU fremhæver den særlige rolle, som biomethan spiller i bestræbelserne på at øge forsyningen af vedvarende gas. I marts 2022 fastsatte Kommissionen et nyt 2030-mål om 35 mia. kubikmeter biomethan. Der er stadig mange uudnyttede kilder til biomasse, som ikke er i konkurrence med bæredygtig fødevareproduktion og målsætninger inden for naturbeskyttelse. Brugen af biprodukter og restprodukter fra landbruget til biomethan vil støtte sektorens reduktion af drivhusgasemissionerne. Det vil også sikre yderligere gødning til landbrugerne som endnu et skridt i retning af en cirkulær økonomi og regional merværdi.

4.13. Der er allerede fastsat høje sikkerhedsstandarder for gas og brint for at beskytte arbejdstagerne og miljøet. Med øget brug af brint i fremtiden vil de forebyggende foranstaltningers rolle blive endnu vigtigere.

5. **Særlige bemærkninger**

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for de indre markeder for vedvarende gas, naturgas og brint

5.1. Artikel 2 i direktivet indeholder en ny definition af »kulstoffattig brint«. Definitionerne af »kulstoffattig gas« og »kulstoffattige brændsler« er baseret på definitionerne i direktivet om vedvarende energi. For at kunne kategoriseres som kulstoffattig brint, skal brint opfylde en tærskel for reduktion af drivhusgasemissioner på 70 %. Definitionen af »kulstoffattig brint« bør undersøges igen for at finde ud af, om tærsklen er til hinder for omstillingen til vedvarende gasser. På den ene side lader der til at være brug for såkaldt blå brint (dvs. brint produceret fra naturgas med CO_2-opsamling) for hurtigt at opnå en omfattende brintproduktion. På den anden side må den nødvendige udvikling af produktionen af »reelt« vedvarende brint ikke hæmmes eller forsinkes ved at begunstige kulstoffattig brint. Begge dele bør sikres i direktivet. Derfor bør vedvarende gasser prioriteres.

5.2. Direktivets artikel 8 indeholder bestemmelser om certificering af vedvarende og kulstoffattige gasser. Det skal, i overensstemmelse med direktivet om vedvarende energi, ske ved at bruge det massebalancesystem, der allerede er indført for vedvarende brændstoffer i transportsektoren. Gasindustrien mener, at forskellige nationale certificeringssystemer skaber hindringer for handel med vedvarende gasser på tværs af grænserne. EØSU mener, at end-to-end-certificering af vedvarende gasser er nødvendigt, og foreslår derfor at indføre et ensartet EU-system for gaskvalitet og bæredygtighedsstandarder fra starten. Det bør omfatte opdaterede oprindelsesgarantier, som også omfatter information om drivhusgasemissioner og bæredygtighedskriterier. Det vil øge likviditeten på gasmarkedet i forbindelse med dekarboniseringen heraf.

5.3. Direktivets artikel 13 og 14 fastlægger for første gang regler for »aktive kunder« (producent-forbrugere) og energifællesskaber. EØSU glæder sig over, at udvalgets holdning er blevet overtaget af Kommissionen ([1]). Hermed sikres kunderne en diversificeret gasforsyningsportefølje og mere konkurrence på gasmarkedet. Producent-forbrugere og energifællesskaber stimulerer desuden udviklingen af regioner og landdistrikter og fremmer digitaliseringen af energisektoren.

([1]) Udtalelse TEN/761 — Energipriser (EUT C 275 af 18.7.2022, s. 80).

5.4. Direktivets artikel 27 fastsætter, at kontrakter om forsyning af fossil gas ikke må indgås med en varighed, der udløber efter 2049. EØSU er i tvivl om, hvorvidt fastsættelse af en udløbsdato i lovgivningen er en god idé for visse forsyningskontrakter i den private sektor, da det kan være i strid med det markedsøkonomiske princip om udbud og efterspørgsel. Hvis man skal være i trit med det bindende mål om klimaneutralitet, der er fastsat i EU's klimalov, og i betragtning af drivhusgassernes vedvarende tilstedeværelse i atmosfæren, kommer datoen i 2049 for sent. Hvis Kommissionen beslutter at gå videre med datoen for opsigelse af kontrakter, bør slutdatoen ligge omkring et årti tidligere, så vi kan opfylde vores miljøforpligtelser og navnlig i lyset af REPowerEU-initiativet, der prioriterer den nødvendige omstilling til vedvarende energi.

5.5. Direktivet (artikel 62 ff.) indeholder også bestemmelser om adskillelse af producenter, forhandlere, netoperatører og lageroperatører i brintnet i tråd med bestemmelserne for gasnet. EØSU støtter denne konkurrenceorienterede tilgang, men den vil kunne være til hinder for presserende initiativer til at opbygge brintnet. Direktivet indeholder undtagelsesbestemmelser, som skal gælde indtil udløbet af 2030. En yderligere forlængelse kan således overvejes. Krav om retlig adskillelse af gasnetoperatører og brintnetoperatører ville gøre det vanskeligere at omdanne og opbygge den infrastruktur, der er nødvendig for at nå klimamålsætningerne. En metode til at dekarbonisere gassektoren er at tilpasse og konvertere den eksisterende gasinfrastruktur til transport af ren brint. EØSU mener derfor, at undtagelser til reglerne om adskillelse af brintnettet bør drøftes. Ligesom det er tilfældet med bestemmelserne for gasnet, bør bestemmelserne for brintnet også sondre mellem transmissions- og distributionsnet og fastsætte specifikke krav om adskillelse.

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for vedvarende gas, naturgas og brint (omarbejdning)

5.6. Artikel 4 i den reviderede gasforordning indeholder en bestemmelse om, at en medlemsstat kan tillade finansielle overførsler mellem regulerede tjenester for gas og brint. EØSU støtter denne tilgang.

5.7. Forordningen (artikel 6 ff.) indeholder bestemmelser om ikkediskriminerende markedsadgang til brintnet og -lagerfaciliteter i tråd med lovgivningen om gasnet. EØSU støtter denne tilgang.

5.8. Artikel 16 i forordningen indeholder bestemmelser om tarifrabatter for vedvarende og kulstoffattige gasser. EØSU støtter dette.

5.9. I henhold til forordningens artikel 20 skal et brintindhold på op til 5 volumenprocent accepteres i gastransmissioner mellem medlemsstater. EØSU mener, at det igen bør undersøges, om det er muligt at overskride tærsklen på 5 volumenprocent og samtidig sikre, at nettet fungerer gnidningsløst ud fra et teknisk synspunkt. Det ville fremme vækst på markedet for vedvarende gasser ved blanding.

5.10. Forordningen (artikel 39 ff.) indeholder bestemmelser om gradvis etablering af det europæiske net af netoperatører for brint (ENNOH). Som følge af de potentielle synergieffekter mellem gas og brint bør det tilrettelægges i tæt samarbejde med det eksisterende ENTSOG. EØSU understreger, at dette net spiller en vigtig rolle i bestræbelserne på at etablere et indre marked for brint i EU. I den henseende skal det sikres, at nettet er åbent for nye aktører. De små og mellemstore virksomheders særlige konkurrencemæssige interesser skal varetages.

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reduktion af metanemissioner i energisektoren

5.11. EU er årsag til 5 % af den samlede metanemission på verdensplan ([2]). Størstedelen af metanemissionerne fra import af naturgas har deres oprindelse uden for EU. En international tilgang, der omfatter energiimport, er stadig afgørende for at bekæmpe metanemissioner i energisektoren.

([2]) Se udtalelse TEN/725 — En strategi for metan (EUT C 220 af 9.6.2021, s. 47).

5.12. EØSU mener, at en EU-ramme for begrænsning eller reduktion af metanemissioner i energisektoren er en god idé. Det bør sikres, at overvågningskravene til gassektoren er gennemførlige, f.eks. i forbindelse med måling, rapportering og verifikation af emissionsdata. Dette bør omfatte fastsættelse af passende frister for inspektion af faciliteter ved at sondre mellem deres tekniske tilstand og alder. Der bør tages højde for eksisterende initiativer i industrien til at reducere emissioner (Oil and Gas Methane Partnership (OGMP)) og behovet for at fremme internationalt samarbejde i forbindelse med initiativer som det globale metantilsagn og koalitionen for klima og ren luft.

5.13. En stor del af dataene om metanemissioner fra fossil energi rapporteres i dag ikke i tilstrækkeligt omfang. EØSU glæder sig over forslagene om overvågning, rapportering og verifikation, især med hensyn til forebyggelse af lækager langs gasrørledninger. Initiativer som International Methane Emissions Observatory (IMEO) samt brug af satellitteknologier til at spore sådanne lækager bør strømlines og prioriteres. Uberettiget udluftning og afbrænding bør forbydes i EU. Undtagelser fra denne regel bør begrænses til nødsituationer og sikkerhedsrelaterede situationer. Hvad angår biomethan, har flere EU-medlemsstater allerede truffet foranstaltninger til teknisk og lovgivningsmæssig overvågning og forebyggelse. Det kan bidrage til vurdering af metanemissioner i forbindelse med udvinding af fossil gas.

5.14. EØSU er klar over, at de fleste metanlækager forekommer uden for EU, og at det derfor er nødvendigt at indføre og håndhæve en metanpræstationsnorm for gasimport til EU. En sådan importstandard bør fungere som referencegrundlag for acceptable opstrømsemissioner. Denne standard bør allerede blive udviklet under denne forordning. Derudover bør det overvejes at inddrage opstrømsmetanemissioner i CO_2-prissætningssystemet.

5.15. Forslaget om reduktion af metanemissioner fokuserer på energisektoren. EØSU gentager, at metanemissioner fra landbruget spiller en stor rolle. Som anført i Kommissionens strategi for metan bør landbrugernes indsats for at reducere metanemissioner støttes. Støtten kunne bestå i, at den fælles landbrugspolitik får mandat til at træffe foranstaltninger, der kan belønne landbrugere for reduktion af metanemissioner.

Bruxelles, den 19. maj 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg